

Anti-pest protocol

Inleiding

Basisschool De Bukehof wil kinderen een veilig schoolklimaat bieden waarin het kind zich harmonieus kan ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen een goede en prettige werksfeer in de klas door duidelijk afspraken te maken met de kinderen. We gebruiken hierbij het gedragsprotocol, wat preventief werkt tegen gedragsproblemen en pestgedrag. Een van die afspraken is dat kinderen op een prettige en respectvolle manier met elkaar omgaan. Meestal lukt dat goed maar een enkele keer wordt een kind systematisch door anderen gepest. Dan komt een kind in de klas dusdanig in de knel, dat pedagogische maatregelen van de leerkracht alleen niet meer volstaan. In zo'n geval moet men onder ogen zien dat er een ernstig probleem is. Niet alleen voor de leerkracht en voor het gepeste kind, dat door het pesten beschadigd wordt, maar ook voor de pesters, de klas en de betrokken ouders. Pesten is een groepsproces. Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid ernstig aangetast. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst gedrag moeten beschouwen en bereid moeten zijn alles in het werk te stellen om pestgedrag vroegtijdig aan te pakken.

Doel

Dit anti-pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Middels een vastgelegde wijze willen wij het pestgedrag van kinderen aanpakken. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Begripsomschrijvingen

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. We spreken van pestgedrag als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Verbaal pesten:

Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".

Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.

Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."

Belachelijk maken van kinderen door een bijnaam te geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, dunne, flapoor enz.). Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Digitaal pesten:

Pesten via sociale media: vervelende berichten via whats'app, foto's plaatsen of filmpjes verspreiden via internet. Dit gebeurt vaak anoniem en kan 24 uur per dag. Het kind is nergens meer veilig.

Fysiek pesten:

Trekken en duwen of zelfs spugen. Schoppen en laten struikelen. Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten. Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen. Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven. Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed, boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Betrokkenen**Het gepeste kind**

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Het kost tijd om het kind weerbaarder te maken en sociaal sterker.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters zijn echter vaak onzeker en weinig sociaal. Ook zij hebben vaak ondersteuning nodig om hun gedrag positief bij te sturen, ook dit vergt tijd en moeite.

De omstanders

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school)

omgeving. Een aantal kinderen zijn sociaal hulpvaardig en nemen het op voor de pester. Om structureel het pesten te stoppen in de klas moeten we de omstanders actief betrekken

Op onze school proberen we pestgedrag te voorkomen door middel van:

- **Leefstijl:** We werken schoolbreed met de methode “Leefstijl” voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze methode werkt preventief tegen ongewenst sociaal gedrag.
- **Leefstijlregels:** Deze gelden schoolbreed en elke regel wordt schoolbreed (tweemaal per jaar) aangeboden en gehanteerd. Deze regels zijn zichtbaar binnen de school in elke groep
Samen spelen maakt plezier voor velen
Aardig zijn da’s pas fijn
Ruzie moet je laten, je kunt er over praten
We zeggen ‘stop’, dan houdt het op
Wordt er echt gepest, zeg het da’s het best
Spullen groot en klein, daar zullen we zuinig op zijn
- **Gedragsprotocol:** De school heeft een gedragsprotocol bovenop de Leefstijlregels. De afspraken voortkomend uit dit protocol, worden volgens een vaste planning 2x per jaar met de leerlingen besproken en geoefend. Leerlingen worden hierop aangesproken. Middels het volgen van dit protocol, wordt er dagelijks aan een positief klassenklimaat gewerkt. PBS (positive behaviour support) staat aan de basis van dit protocol.
- **SCOL:** We gebruiken de SCOL (Sociale Competenties Observatie Lijst) als leerlingvolgsysteem op sociaal-emotioneel gebied om het beeld van zowel de leerkracht over de leerling, als van de leerling over zichzelf, in beeld te brengen. Dit gebeurt 2x per jaar in groep 3 t/m 8. Hieruit kunnen pedagogische onderwijsbehoeften van een leerling worden geformuleerd in het groepsoverzicht. Hierop kunnen vervolgens interventies worden ingezet.
- **DORR:** De groepen 1 en 2 maken gebruik van DORR om de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied goed te kunnen volgen.
- **Sociogram:** Tweemaal per jaar (tegelijk met de afname van de SCOL) vult de leerkracht een sociogram in, om een beter beeld te krijgen van het groepsproces. Dit gebeurt schoolbreed.
- **SOVA:** De school biedt SOVA (sociale vaardigheids) -training voor zowel onder- als bovenbouwleerlingen.

Signaleringsinstrument tegen pestgedrag

Helaas is het probleem van pesten nog steeds van deze tijd en ligt het probleem vaak bij het in een te laat stadium constateren van een geval van pesten. Touch & Go Junior is een nieuw product dat het pestprobleem op en rondom een school opspoort en in kaart brengt.

Feit is dat kinderen moeite hebben met het bespreken van hun pestprobleem met ouders, vriendjes en vriendinnetjes en/of leerkrachten. Met de inzet van de tablet kunnen de kinderen op een speelse wijze vragen beantwoorden en gevoelens en/of problemen uiten die ze normaal gesproken face-to-face nooit zouden bespreken.

De Bukehof werkt ook met Touch & Go Junior als signaleringsinstrument om het pestgedrag gedurende het hele jaar op en rond de school te kunnen monitoren.

Hoe te handelen?

Handelingen van leerkrachten en zorgteam richting leerlingen:

Als kinderen merken dat er gepest wordt melden zij dit aan de leerkracht en/of ouders.

1. De leerkracht meldt een pestprobleem bij het zorgteam.
2. De leerkracht bespreekt samen met het zorgteam elk pestprobleem met de betrokken leerlingen. Eerst met het gepeste kind, vervolgens met het pestende kind. In overleg met de gedragsspecialisten wordt bepaald of het pestprobleem alleen met de betrokken leerlingen of klassikaal besproken wordt. De gesprekken hebben als doel het verkrijgen van inzicht in de situatie met het oog op vervolgstappen. Gesprekken worden gemeld in het zorgblad van de leerling.
3. De leerkracht past na een pestprobleem direct en duidelijk de afspraken toe die in de klas zijn afgesproken.
4. Bij een pestprobleem kiest de leerkracht, in overleg met het zorgteam, een vorm van begeleiding voor de pestende leerling en de gepeste leerling uit. In overleg met de betrokkenen kan contact opgenomen worden met externe deskundigen.

Handelingen van leerkrachten en zorgteam richting ouders:

Er wordt met de gedragsspecialisten overlegd of melding bij ouders nodig is.

1. Een lid van het zorgteam heeft samen met de leerkracht een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
2. Een lid van het zorgteam heeft samen met de leerkracht een gesprek met de ouders van het pestende kind.
3. In deze gesprekken worden de ouders op de hoogte gebracht van het probleem en probeert de school meer inzicht in de situatie te verkrijgen.
4. In overleg met het zorgteam wordt besloten of de overige ouders geïnformeerd worden over de problemen met het pedagogisch klimaat in de groep, door middel van een ouderavond (of een brief).
5. In een vervolgesprek met de ouders van de direct betrokken leerlingen wordt een plan van aanpak opgesteld, afspraken gemaakt en follow-up vastgelegd totdat het pesten is gestopt.

Handelingen van ouders:

Het Anti-pestprotocol staat op onze website om ouders te informeren. Tijdens het intake gesprek wordt het protocol onder de aandacht van de ouders gebracht.

1. Als ouders de indruk hebben dat hun kind gepest wordt, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind en nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen en zijn/haar visie te horen. Als zij zich, om wat voor reden dan ook, niet willen wenden tot de groepsleerkracht, dan nemen zij contact op met de directie.
4. Indien er sprake is van een ernstige pestsituatie, verlopen de contacten via de school. Ouders wordt gevraagd niet eigenhandig problemen op te gaan lossen.
5. De ouders verlenen hun medewerking aan een door de leerkracht voorgesteld overleg.